Heimskringla

kemr út á Laugardögum.

The Heimskringla Ptg. & Publ. Co. útgefendr. [Publishers.]

Ritstjórinu geymir ekki greinar, sem eigi verða uppteknar, og endrsendir þær eigi nema frimerki fyrir endrsending fylgi. Ritstjórinn svarar engum bréfum ritstjórn viðkomandi, nema í blaðinu. Nafnlausum bréfum er enginn gaumr gefinn. En ritstj. svarar höfundi undir merki eða bókstöfum, ef höf. tiltek. slíkt merki.

Uppsögn ógild að lögum, nema kaupandi sé alveg skuldlaus við blaðið.

Ritstjóri (Editor): EGGERT JÓHANNSSON.

Ráðsmaðr (Busin. Manager): EINAR ÓLAFSSON.

OFFICE:
Cor. Ross Ave. & Nena Str.
P. O. BOX 305.

Hudson Bay-járnbrautin og Huddarts-línan.

Það er svo að sjá að Mr. Huddart gangi illa að fá fé til að koma á fót hinni fyrirhuguðu hraðskreiðu gufuskipalínu milli Englands og Canada. Það er enda sagt að tíminn, sem Dominion-stjórnin veitti honum til að útvega féð, sé úppi og að ekki dollar sé fengin enn. Þegar litið er á skipafjöldann á Atlantzhafi og sem nú í verzlunardeyfðinni hafa mörg hver helzt ekkert að gera og þegar þar að auki er litið á hvernig Allanlínu-félagið hefir barist á móti þessu fyrirtæki, þá er naumast við öðrum úrslitum að búazt, en þeim, sem virðast vera fyrir hendi, þeim, að ekkert verði af þessu í bráð.

Það væri gott að geta fengið þetta fyrirtæki á laggirnar, en gagnlegra yrði þó eflaust fyrir ríkisheildina að verja sömu upphæð af fé ríkisins til að fá byggðar járnbrautir í ríkinu. Alt það fé sem lagt yrði til skipafélagsins færi burt ú landinu, en fé sem lagt er til járnbrauta staðnæmist í því og framleiðir góð atvinnu-ár á meðan bygging brautanna stendur yfir. Skipin hafa það í för með sér, að flutningur allur yfir hafið gengur miklu fljótar en nú. Járnbrautin er fasteign í landinu, eykur stórum verð þess héraðs, er hún liggur um og dregur þangað innflytjendur til að rækta landið og nota svo tugum þúsunda skiftir. Gagnið er því óefað miklu meira af brautinni.

Til þessa fyrirhugaða skipa-félags var veitt fé á síðasta Dominion-þingi er í heild sinni nemur $12½ milj., á fyrstu 10 árunum $¾ milj. á ári og á öðrum 10 árunum $½ milj.—á ári.

Það má mikið vera ef ríkisheildin hefði ekki meira gagn af þessari fjárupphæð, ef henni væri varið til að borga vöxtu af því fé, sem útheimtist til að byggja t.d. Hudsonfl.brautina. Það er áætlað að sú braut kosti $15 milj. frá Winnipeg norður að flóa, eða nálægt $25,000 mílan að meðaltali og meira ætti það ekki að verða. Ef þetta væri kostnaðurinn þá fengju hluthafar 5% frá stjórninni af öllu sínu fé í 10 ár, ef hún lofaði þeim sama stýrk og hún nú hefir veitt þessu skipafélagi undir vissum kringumstæðum á þess fyrsta áratug. Á öðrum áratugnum fengju hluthafar 3⅓% af höfuðstól sínum á ári hverju, ef stjórnin veitti því félagi þær $5 milj.: sem hún hefir lofað skipafélaginu á þess félags öðrum áratug. Stjórnin gæti með öðrum orðum greitt járnbrautarfélaginu 4% af 15 miljónum dollars höfuðstól — alt sem brautin koștar, í 20 ár og 10 mánuði, með im $12½ milj., sem hún, eða þingið síðasta, veitti skipafélagi Huddarts, ef félagið væri löglega stofnað og peningarnir til skipasmíðisins fyrir hendi eftir ákveðinn tíma. Væri járnbrautarfélaginu boðinn þessi styrkur, er deginum vísara að brautin yrði byggð tafarlaust, því á þessum 20 árum yrðu hluthafarnir búnir að fá endurgoldin í vöxtum frá stjórnunum nærri hvern eyri þess fjár, er þeir upprunalega lögðu í eignina. Þeir hefðu lagt fram $15 milj., en fengið frá Dominion-stjórn $12½, og frá Manitoba-stjórn $2¼ (?), eða alls $14¾ milj. Það gengi illa ef þeir hefðu ekki 3% vöxtu að meðaltali á tímabilinu fyrir fólks og vöruflutninga, eða $9 milj. alls, og ættu þá að auki skuldlausa eign, sem ár frá ári yrði arðsamari.

Skipafélagið yrði Vestur-Canadamönnum aldrei nema óbeinlínis að notum. Járnbrautin að Hudson-flóa aftur á móti yrði þeim notabetri, en nokkur önnur járnbraut, sem enn er til fyrir vestan stórvötnin. Fyrst og fremst stytti hún leiðina til sjávar frá 800 til 2,000 mílur eða því sem næst og í vöruflutningum þýðir það meira en maður getur metið til verðs. Í öðru lagi hefði hún í för með sér meiri innflutningsstraum, en nokkuð eitt annað fyrirtæki, og í þriðja lagi skapaði bygging hennar 3—4 nægta-ár að því er atvinnu við hana sjálfa snertir, auk atvinnunnar sem aðrar stofnanir hefðu í för með sér og sem yrðu til fyrir þessa einu, tiltölulega stuttu braut.

Það hefir í seinni tíð verið talað mikið um að Dominion-stjórnin hafi í hug að gera eitthvað mikið fyrir "flóa-brautina." Ef hún ætlar sér að gera það svo hrifi og ef þetta Huddarts-félag fellur um sjálft sig, er óskandi að hún flytji fjárveitinguna til þess yfir í dálkinn hjá járnbrautarfélaginu, en sleppi svo skipafél. algerlega í bráð. Útgjöld hennar yrðu þá ekkert meiri, en ef Huddart hefði fram sína fyrirætlun, en ríkisheildinni spursmálslaust unnið margfalt gagn með gjaldinu.

Nýja Íslands-bryggjurnar.

Fregnin, sem kom í Hkr. fyrir skömmu, að innan skamms yrði væntanlega tekið til verks við bryggju-smíð að Hnausum, hefir valdið óánægju á Gimli og í nágrenninu. Um það skrifa "margir kjósendur" í "Lögb." dags. 28. Nóv. og gefa í skyn, að þetta, að bryggja sé væntanleg að Hnausum fyrst, sé að kenna þeim Stefáni oddvita Sigurðssyni og G. H. Bradbury. En þetta mun vera allsendis ástæðulaus tilgáta. Það eru til menn hér í Winnipeg, sem vita vel hverjar ástæðurnar eru, en þær eru í stuttu máli þessar:

Þegar verkfræðingurinn, sem sendur var til að mæla bryggjustæðin sumarið 1892, hafði skoðað báða staðina var álit hans í þá átt, *að* vatnsdýpi væri meira framundan Hnausum og betri botn, en framundan Gimli, *að* bryggja að Hnausum þar af leiðandi kostaði miklu minna en að Gimli, og, *að* ísrek mundi síður verða bryggju að Hnausum að bana en að Gimli. Þetta var álit verkfræðingsins, og hafi hann, sem ekki er að efa, sent skýrslu því samkvæma til stjórnarinnar, þá var ekki við öðru að búast, en að hún mundi láta byggja þá bryggjuna fyrst, sem minna kostar, en sem líklegri er til að þola ísrekið. Því, ef sú bryggja þyldi ísinn, þá var von til að sú á Gimli þyldi hann líka, en ef hún þyldi ekki þunga hans, þá var vitanlega ekki til neins að byggja aðra samskonar, en kostnaðarmeiri vegna grynninga, á Gimli, heldur þurfti þá að byggja bryggju þar, og á báðum stöðum, með öðru lagi en því, sem fyrirhugað er.

Stjórninni sjálfri er vitanlega sama hvar bryggja er bygð fyrst, svo framarlega sem ein kostar ekki meira en önnur. En þegar verkfræðingurinn, sem hún hefir sett til að meta kostnaðinn, segir einn staðinn öðrum álitlegri í því efni og bryggjuna sjálfa miklu ókostbærari, þá er hún skyldug til að fara eftir því sem hann segir. Annars væri ferð hans og rannsókn ónýt og orð hans gerð ómerk. Skuldin verður því að skella á verkfræðingnum. Það er hans að svara fyrir sig og sýna á hverju hann byggir þetta álit sitt. Til hans, en ekki annara, ættu þeir að snúa sér, sem óánægðir eru með fyrirætlunina að byggja bryggju að Hnausum fyrr en á Gimli.

Hvað snertir aðgerðir Bradbury's í málinu, þá er það nokkuð, sem vér ekki getum dæmt um. En af samtali við hann um þetta mál erum vér sannfærðir um að hann ætlaðist til, og mælir enn með því, að báðar bryggjurnar verði smíðaðar samstundis. Það væri líka langskemtilegast, en vart við því að búast, þegar nokkur efi er á, að bryggja meginlega úr tré og járni þoli ís-þungann í leysingum.

Merkivél,

til þess að merkja kjörseðla með; hefir maður einn í Montreal, Robert A. Aitkin að nafni, fundið upp, og er hann nú að útvega sér einkaleyfi á vél þessari í Canada og Bandaríkjum. Fjöldi mikilhæfustu bæjarmanna í Montreal hafa skoðað verkfæri þetta og þykir mikið til þess koma, álita að sé vél þessi viðhöfð, sé ómögulegt að kjörseðillinn og atkv. verði ónýtt, en sem altítt er að verður, fyrir þá sök, að kjörmerkið kemur annaðtveggja á rangan stað, eða það er svo marg-krassað, að ekkert greinilegt merki sézt, að minnsta kosti ekki svo greinilegt, að hlutdrægir kjördómarar hafi ekki ráð til að segja það ónýtt, ef þeim sýnist.

Merkivél þessi er ekkert annað en ofurlítill kassi, sem á vantar bæði gafla og lok. Kassinn, með öðrum orðum, er ekkert annað en botnfjöl svo breið og svo mjó sem vill og þarf (alt eftir því hve margra manna nöfn þurfa að vera á kjörseðlunum) og tvær lágar hliðfjalir. Nálægt miðjum kassanum gengur yfir hann ás mikill og nær niður undir botnfjölina. Í þennan ás eru skorin ferhyrnd göt, mjóst neðst, en víðust efst og jafnmörg þeim mönnum, sem eru í kjöri. Stimpill fylgir, sem fellur í hvert gatið sem er og neðan á honum er upphleypt kjörmerkið X, sem þegar þrýst er á hann, rekst niður í kassabotninn. Þegar kjósa skal, leggur kjósandinn kjörseðilinn á botnfjölina, þannig, að mannanöfnin snúi rétt fyrir honum og að upphaf nafnsins viti til vinstri handar. Svo rennir hann seðlinum eftir botninum til hægri handar þangað til blaðið kemst ekki lengra fyrir mótspyrnu á kassabotninum. Er þá seðillinn í réttum stellingum og ekki annað eftir en lesa nöfnin og þrýsta stimplinum niður um gatið á ásnum afturundan nafni þess, er maður kýs. Til þess síður verði ástæða til að villast, eru tölurnar 1, 2, 3 o. s. frv. framan við nafn hvers umsækjanda og tilsvarandi tala aftur við hvert gat á ásnum. Ef t. d. 5 menn eru í kjöri og ef maður vill kjósa hinn þriðja í röðinni, þarf ekki annað en lita eftir tölunni 3 á ásnum. Þegar hún er fundin, er ekki annað eftir en þrýsta stimplinum á það far og—maðurinn hefir fengið atkvæðið og það svo greinilega, að enginn partiskur kjördómari getur dæmt það frá honum, því stimpillinn getur ekki farið línuvilt, ef kjósandinn er læs.

Breyting til bóta

er það sem rafmagnsfræðingur einn í Philadelphia hefir fundið upp á flutningi rafmagns, er brúkað er til að hreyfa strætisvagna. Breytingin er innifalin í því, að aflvírinn, sem nú er strengdur yfir endilöngu sporinu, verður fluttur niður í hólf undir sporinu. Með því er tvent unnið: strætið prýkkar þegar burt fer allur umbúningur aflvírsins og undir eins er fyrirbygður sá skaði, er hlotnast getur af því, ef aflvírinn slitnar að degi til og sem hefir komið fyrir, þó furðanlega sjaldgæft sé.

Það er langt síðan talað var um að leiða rafmagnið á þennan hátt, en alt til þessa strandaði uppfindingin á því, að ekki fundust ráð til að verja aflvírinn fyrir vatni, snjó og allskonar hroða, er hlýtur að falla niður um skoruna eftir endilöngu sporinu. Hjá þeim vandræðum hefir nú Philadelphiamaðurinn komist með því að hafa lítinn milli-vegg í hólfinu og botndýpri þann hluta hólfsins, sem er beint niðurundan skorinni. Með ákveðnu millibili eru og pípur í botni hólfsins, er ná niður í lokræsið undir strætinu, en neðan í hvern vagn er festur busti á stöng, er rennur eftir skorunni, og sópar bustinn jafnótt og það fellur vatn og allan óþverra úr hólfinu niður um pípuna og ofan í ræsið. Botninn í hólfinu er sporbaugsmyndaður og bustinn svo stór, að hann fyllir það, og tekur þannig með sér hvert gróm af skarni, sem fallið hefir niður.

Í innri hluta hólfsins er aflvírinn, eða teinninn sem rafmagnsstraumurinn fellur eftir og kemst þar engin bleyta eða óþverri að niður um skoruna, því fyrir ofan milliveggin er ekki nema lítil rauf, frílega fyrir aflteininn, upp að vatnsheldu yfirborði strætisins. Aflþráðurinn er þess vegna álitinn alveg óhultur í þannig löguðu hólfi. Samhliða bustastönginni gengur boginn og eftirgefanlegur armur niður úr vagninum, grípur um aflteininn niðri, rennur eftir honum og leiðir þaðan í hjólin hið nauðsynlega hreyfi-afl.

Reynist þessi uppfinding eins góð og uppfinnarinn segir hún sé, er líkast að ekki líði langt til þess, að bæjarstjórnir hvervetna knýja strætisbrautafélögin til að færa sér þessar umbætur í nyt og sökkva hinum óásjálega vef af stólpum og vír, sem nú hangir yfir höfðum manna, í jörð niður.

Eftir "Sunnanfara".

Íslenzkar bókmentir á Þýzkalandi. Þess er getið í Sunnanfara fyrir skemmstu, að jungfrú M. Lehmann-Filhés hafi þýtt greinar úr árbók Fornleifafélagsins í tímarit mannfræðisfélagsins í Berlín. Jungfrúin hefir haldið þessu áfram og hafa mér borizt í hendur sex greinar, auk þeirra, sem áður er getið um. Þar á meðal er útd. úr ritgerð Bjarnar Olsens um Borgarvirki. útdráttur úr ritgerðum Sigurðar Vigfússonar um blótsiði í fornöld og um fornar hoftóptir og svo stutt æfisaga Sigurðar. Enn hefir jungfrúin þýtt nýlega söguna "Vonir" eftir Einar Hjörleifsson. Þýðingin er snildarlega af hendi leyst og stendur í þýzku tímariti, "DieFrau" eða 'Konan'. Gleðilegt er að Þjóðverjar skuli vera farnir að gefa hinum nýrri bókmentum vorum meiri gaum en átt hefir sér stað áður, og er vonandi að það færist í vöxt. Það hefir verið ritað margt á Íslandi síðan 1450, sem við þurfum alls ekki að skammast okkar fyrir. Ó.D.

Dr. Ehlers, sem var að rannsaka holdsveikina á Íslandi í sumar er leið, hefir nú skoppað milli ýmsra félaga hér í Khöfn og haldið fyrirlestra um ferð sína. Ekki kann ég að dæma um holdsveikis-rannsóknir hans. En hann lýsir landinu eins og skrælingjabæli, líklega til að gera frásögnina skemtilegri og för sína merkilegri. Nokkuð af missögnum hans og ýkjum hefir verið borið til baka af Sig. Péturssyni stud. jur. í Dannebrog. Annars hefir öðrum blöðum Dana þóknast að neita um rúm fyrir greinar, sem hafa átt að andmæla Dr. Ehlers, hafi þær ekki verið soðnar eftir þeirra kokkabók. Þ. G.

Dr. Jón Þorkelsson er nú aftur kominn úr för sinni til Íslands og gefur hann út næsta tölublað Sunnanfara. En vegna þess að staðið hefir á myndum handa því blaði, getur það ekki orðið sent heim til Íslands með næstu ferð, 8. Nóv.

Íslendingafélag kom saman 31. Okt. í fyrsta sinn eftir sumarleyfið. Það var fjörugur fundur. Þorsteinn Erlingsson las upp langt og snjalt kvæði um Jörund hundadagakóng og Friðrik Friðriksson las upp fögur og göfug ljóð um víg Kjartans Ólafssonar. En Pétur Guðjohnsen stud. jur. lék nokkur yndisleg lög á Violinsell og fröken Stilhoff lék undir á fortepiano og var þeim þakkað með dynjandi lófaklappi. Þá var dansað og spilað, drukkið (í hófi) og sungið með fjöri og lífi fram á rauða nótt. Kristján Kristjánsson og fleiri sungu eins og svanir: "Ég er Hákon..." og fleiri fjörug lög.

Orða-belgrinn.

[Öllum, sem sómasamlega rita, er velkomið að "leggja orð í belg;" en nafngreina verðr hver höf. sig við ritstj., þótt ekki vilji nafngreina sig í blaðinu. Engin áfellis-ummæli um einstaka menn verða tekin nema með fullu nafni undir. Ritstj. afsalar sér allri ábyrgð á skoðunum þeim, sem koma fram í þessum bálki]

Hvernig það gekk til.

Í Duluth, Minn., hafa Íslendingar haft félag sín á meðal nú í nokkur ár, eða frá því árið 1887 og þar til nú fyrir skömmu, að það sundraðist, sem kom til af misklíð meðal félagsmanna sjálfra, er skiftust í tvo flokka, og þar eð annar þeirra virtist vilja halda því fram að sundrung þessi hafi verið öll hinum flokknum að kenna, en ég var einn í honum, þá vil ég leyfa mér að skýra í fám orðum frá deilu þeirri, er átti sér stað, og tilefni til hennar. Ég treysti yður hr. ritstjóri til að ljá mér rúm í blaði yðar fyrir nokkrar línur, því þótt málefnið ekki beinlínis snerti almenning, þá er þó fréttin um þras það, sem hér átti sér stað, komin víða meðal landa hér vestra, en mig uggir að ekki hafi verið sem réttast skýrt frá öllu, að minnsta kosti ekki af þeim, sem kenna mér og flokksmönnum mínum um alt ólagið.

Frá því fyrsta að félag þetta myndaðist, áttu sér stað einlægt að öðru hvoru allharðar deilur meðal félagsmanna, er vanalega skiftust í tvo flokka. Var Þorleifur Guðmundsson, er kallar sig Leif Hrútfjörð, lögum forsprakki annars flokksins, en ýmsir fyrir hinum, svo sem Einar Jónsson, Jóhann Einarsson, Jón Sigvaldason, Páll Bergsson o. fl. Við kosningar embættismanna félagsins reyndi hvor flokkur fyrir sig að koma sínum mönnum að, og var þá vanalega mest kappið um forsetaembættið, en í það var einatt til nefndur Leifs megin hann sjálfur, en það var sá er mótflokksmönnum hans geðjaðist einna verst að og þóttust hafa til þess góðar og gildar ástæður.

Það var í Desember síðastliðnum, að hinar seinustu embættismanna kosningar fóru fram í félaginu. Var þá um tvo að velja fyrir forseta: Jón Sigvaldason og Leif Hrútfjörð, og varð hinn síðarnefndi hlutskarpari. Voru nú mótflokksmenn hans hinir grömustu og munu hafa hugsað sér að láta ekki axarsköpt Leifs í embættisfærslunni óátalin, ef fyrir kynnu að falla. Þurfti og ekki lengi að bíða. Því ekki mánuði síðar hafði hann skrifað undir $3 ávísun á félagssjóð í heimildarleysi. Á næsta fundi félagsins kærði svo sá er línur þessar skrifar, hann fyrir tiltækið og krafðist þess að honum að minnsta kosti væri vikið frá embættinu fyrir það. Nefnd var sett til að rannsaka kæruna og komst meiri hluti hennar að þeirri niðurstöðu, að Leifur væri sekur og bæri að víkja honum frá fyrir fult og alt, og var það nefndarálit samþykkt á fundi þeim með meirihluta atkvæða. Síðar komst það upp, að fyrir þennan fund hefði Leifr reynt að fá einn eða fleiri félagsm. af þeim, er hann hélt að atkvæði mundu greiða móti sér, til að sækja ekki fundinn, og þar eð hann áður hafði leyft sér samskonar aðferð til að koma fram máli sínu, var hann skömmu síðar gerður félagsrækur fyrir allar tiltektirnar.

Eins og nærri má geta, mun nú bæði honum og fylgismönnum hans hafa þótt þetta all-þungar búsifjar, svo að án þess að gæta að hvað rétt eða rangt eða löglegt og ólöglegt var, tók flokkurinn eða minni hlutinn sig til (8 að tölu) og hripsaði undir sig bækur félagsins ásamt bókaskáp félagsins (félag þetta var að mestu lestrarfélag og átti orðið all-snoturt bókasafn) og bægði meirihlutanum (14 að tölu) frá notkun og lestri þeirra. Var þetta vitanlega gert á laun við meirihlutann og vissi hann ekki neitt af neinu fyrr en alt var um garð gengið og komið undir lás hjá Guðmundi Guðmundssyni, helzta máttarstólpa Leifs.

Á næsta fundi félagsins lýsti Guðmundur því yfir, að hann ekki mundi sleppa neinu, hver sem til kæmi, nema meiri hlutinn gengi að þeim kostum, er minni hlutinn setti, en það var að reka Jón Sigvaldason, er hafði tekið við forsetaembættinu eftir Leif, ekki einungis úr embættinu, heldur og úr félaginu líka, án þess þó að tilgreina nokkrar ástæður, en að eins fyrirheit um þær, þegar búið væri að víkja honum burtu. Hvort hann sjálfur hefir átt að fá að heyra þær eða ekki, get ég ekki um sagt, það var ekki tekið fram. Einn úr þeirra flokki, kvennskörungur mikill, lagði fram skjal þess efnis, að öllu leyti nafnlaust, og var það fyrst eftir stapp nokkurt, að flokksmenn hennar skrifuðu undir, að undanteknum Halldóri Sigurðssyni, sem sat fast við sinn keip, og aldrei fékzt til að rita nafn sitt þar undir. Að boði þessu gat meiri hlutinn ekki gengið, og þótti ekki einu sinni ástæða til að taka það til greina eða umræðu, þar sem engin sök væri færð á hendur forseta. Aftur á móti fól hann þar til kjörinni nefnd á hendur að innkalla bækurnar og semja við minni hlutann eins og henni þætti bezt við eiga. Að eins setti fundurinn nefndinni það takmark, og var það mest fyrir tillögur Kristjáns Jónssonar, að svo langt var gengið, að hún mætti ekki slaka meira til en það, að ganga að helmingaskiftum millum flokkanna, án tillits til þess, hve margir voru í hvorum, en vildi þó til þess ekki þyrfti að fara í málarekstur, að svo langt væri farið í tilslökuninni. Skömmu síðar gerði svo nefnd þessi minni hlutanum það tilboð að hann eitt af þrennu tæki því, að bókunum ásamt öðrum eignum félagsins væri skift upp jafnt á millum allra félagsmanna; annað, að bókum og eignum félagsins væri skift jafnt í tvo staði á milli flokkanna, eða þá sem hún æskti helzt eftir af öllu að félagið héldi áfram í sameiningu og allir nytu jafnt eigna þess og reyndu sem áður að vinna að framförum þess og eflingu. Með tilboð þetta fóru síðan tveir af nefndarmönnum, Jóhann Einarsson og Páll Bergsson, til Guðmundar Guðmundssonar og Sigríðar konu hans, sem nú héldu bókunum og neituðu að sleppa þeim hver sem til kæmi og þóttust hafa til þess umboð flokksmanna sinna, en þangað var ekki annað að sækja en fullan mæli ónota og engin tiltök að geta svo mikið sem mælt þau hjón málum. Einum eða tveimur dögum síðar fór hinn þriðji nefndarmaðurinn, Jón Sigvaldason, þangað í sömu erindum, en kvaðst hafa fengið þar nákvæmlega sömu viðtökur. Skömmu síðar fékk svo nefndin skeyti frá þeim þess efnis, að hún byði frekari aðgerða um vissan tiltekinn tíma, en að honum liðnum kom neitun upp á tilboð vort, og um leið annað nýtt tilboð frá því, er vér sáum oss eigi fært að ganga að og varð það auðvitað tilefni til þess að málinu var haldið eins langt til streitu og gert var, og það sem ýmsir miður kunnugir málavöxtum hafa legið oss nefndarmönnum á hálsi fyrir. Til þess nú að bæði þeim hinum sömu og almenningi yfir höfuð gefist kostur á að sjá hið sanna í þessu, læt ég hér birtast orðrétt og stafrétt tilboðið frá því og skýt því svo undir réttsýni og dómgreind lesendanna, hve mikil líkindi voru á því, að vér gengjum að slíku boði, og þar sem líka vald vort ekki náði lengra en það, að mega taka sléttum helmingaskiftum. Hér kemur þá tilboðið, nákvæmlega orð fyrir orð og staf fyrir staf, eins og það kom frá því, og meiga lesendurnir ekki kenna mér um þótt þeir á stöku stað verði að lesa lítið eitt í málið.

"Duluth May 4th 1894.

Vjer underskrefaðir fjelagsmenn Framtiðarennar, látum hjer með honn hlata Fjelagsens veta að vjer veljum gjöra við þá svo feldann samning, að gjörd sjeu helminga skepte að eignum fjelagsens samt svo löguð að vjer fáum í vorn hlut það sem til er af bókmentafjelags bókonum eldre og ingre að undanteknum Þjóðsugonum Fjelagsréten ull Jslendingnn. Ljóðmæle Bjórne Þorarenssonar Öruorodds drápu Columbus & Culumbia svo af sjer stukum bókum það sem til vantar í helmingenn epter mats verde Bóka skápenn hafið þið í ukkar hlut epter mats verde. en við þar á mot af sjóðe fjelagsins sumú upphæð svo helmingenn af epter studum fjelags sjóði. Þið veljéð eirn mann af ukkar hlut að vera við skepten, og við annan af okkar hlut. en við áskeljum að við þessi skepte sjeu eingern þeirra þrjigga Jón Jóhann og Páll — Það af bókum fjelagsens sem þið hafið* verðed þed að skela á þann stad sem mestur hlute bóka fjelagsens er nú, við gjörum það sama. Þettað eru þeir vægelegustu boð sem við getum gengið að og við óskum að þið látið hr. G Guðmundsson 1015-10th St E veta kvort þið takið eða hafn eð framangreindu samnings boðe ferer þann 15 þesm
G Guðmundsson Sigríður Guðmundsson Sigurður Þorkélsson Vilborg Johnson Halldór Sigurdsson J. B. Gudbrandsson Leifur Hrútfjörð Kristinn Gunnarsson Guðjón Guðvaldsson".

Það er nú sannast mál að segja, að oss kom ekki einu sinni til hugar að taka þessu tilboði og fengum við nú lögmanni málið í hendur, þó eftir á ný að hafa ráðfært oss við og fengið hvatningu frá hinum helztu mönnum í flokki vorum, svo sem Kristjáni Jónssyni og Guðmundi Norðdal, er kváðust reiðubúnir til að leggja fram talsverða peninga upphæð í málskostnað, ef á þyrfti að halda. Lögmanninum gáfum vér samt vald til að sættast á málið fyrir vora hönd upp á sömu skilmála og vér settum í fyrstu, en kostnað þann er bæði var á fallinn og á kynni að falla, vildum vér láta takast af félagssjóði óskiftum. Eftir nú að lögmaðurinn hafði skrifað Guðmundi aðvörunarbréf um málsókn, lét minni hlutinn loksins tilleiðast að ganga að því að skift væri til helminga og tilnefndi þá hvor flokkur um sig einn mann til skiftanna, en þegar þeir ætluðu að taka til starfa, neitaði Guðmundur og maður sá er nefndur var til skiftanna hans megin, að kostnaðurinn, sem á var fallinn ($5) væri tekinn af óskiftu, og varð því ekki af skiftum né sættum, og Jóhann Einarsson, sem átti að vera við skiftin fyrir vora hönd, kvaðst hafa séð sitt það vænsta að vera á burt sem fyrst.

Enn þá reyndi lögmaður vor að sannfæra það, og tók sér ferð á hendur heim til Guðmundar í þeim erindum, en alt kom fyrir ekki. Guðmundur neitaði að borga nokkurt cent af málskostnaði vorum. Stefndi síðan lögmaðurinn öllum flokknum 8 að tölu (Leifi Hrútfjörð auðvitað ekki, sem hafði verið rekinn úr félaginu og var því ekki meðlimur þess). En vinir Leifs voru harðsnúnir og vildu ekki láta sannfærast fyrr en í fulla hnefana. Tóku þeir því það ráð að senda eftir lögmanni til Dakota (Magnúsi Brynjólfssyni) jafnframt og þeir útvöldu sér annan honum til aðstoðar hér í bænum. Og þótt ferð Magnúsar að líkindum ekki hafi getað kostað það minna en svo sem $75, mun hún þó hafa gert betur en að borga sig, því eftir fáa daga hafði hann þó komið svo viti fyrir það, að það mæltist til að hafa sáttafund með oss, er lyktaði svo, að það gekk að óskertu tilboði því er vér gerðum í fyrstu, þ. e., helmingaskiftum, þó svo, að vér höfðum allann félagssjóð, $19, og nokkur cent, svo sem fyrir kostnað vorn og fyrirhöfn.

Þannig lyktaði þá mál þetta og með því félagið. Skiftin gengu greitt, enda var Magnús Brynjólfsson sjálfur við skiftin fyrir hönd þess og kvartaði enginn undan að vinna með honum.

Ég hefi nú gefið stutt yfirlit yfir tilefni og gang málsins. Auðvitað hefi ég víða orðið fljótt að fara yfir sögu, enda að mínu áliti ekki nauðsynlegt að skýra nákvæmlega frá hverju atriði og naumast líklegt að svo mikið rúm, sem það útheimti fengist í fréttablaði. Skylt er þess samt að geta, að þótt hávært yrði stundum á fundum, gerði forsetinn Jón Sigvaldason alt sem hann gat til þess að halda reglu.

Ég vil svo að endingu óska þess, að þeir sem fengið hafa lausafregnir um mál þetta vildu svo vel gera að lesa með athygli línur þessar, svo þeir þá sjálfir geti dæmt um, hvort það var meiri eða minni hlutinn, sem einlægt var reiðubúinn til að taka sættum, er hver óvilhallur maður mun í fyllsta máta kalla sanngjarna.

Duluth, 20. Okt. 1894.
PÁLL BERGSSON.

*) En það voru tvær bækur. Gr. höf.

Bústaðar-skifti.

Hér með læt ég landa mína vita, að ég er fluttur frá Cavalier til Hensel, og er reiðubúinn til að selja ykkur greiða þegar þið komið hingað, móti borgun út í hönd. Ég er eins vel undirbúinn að mæta ykkur nú, eins og ég hefi verið nokkurn tíma áður.

Með virðingu.
RUNÓLFUR SIGURÐSSON.